

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **T.T. s.r.o.**, so sídlom v T.T., proti žalovanému **Ing. M. T.**, bývajúcemu v T., H., **o zaplataenie 23 650,30 EUR (712 489,- Sk) s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 23 C 226/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 19. júna 2008 č.k. 23 C 226/2002-129 a proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2009 sp.zn. 10 Co 325/2008 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2009 sp.zn. 10 Co 325/2008 a rozsudok Okresného súdu Trnava z 19. júna 2008 č.k. 23 C 226/2002-129 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Trnava 26.11.2002 sa právna predchodkyňa žalobkyne domáhala voči žalovanému zaplataenia sumy 712 489,- Sk (23 650,30 EUR) s príslušenstvom (úrokmi z omeškania), predstavujúcej dlžné nájomné za nájom nebytových priestorov nachádzajúcich sa v T. na Š.. V priebehu konania upresnila právny dôvod uplatneného nároku tak, že v jednej časti žalovanej sumy ide o dlžné nájomné a v druhej časti o peňažnú náhradu za bezdôvodné obohatenie vzniklé žalovanému užívaním nebytových priestorov aj po skončení nájmu.

Okresný súd Trnava rozsudkom z 19. júna 2008 č.k 23 C 226/2002-129 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť právnej predchodkyňi žalobkyne sumu 712 489,- Sk spolu s úrokmi z omeškania podrobne špecifikovanými vo výroku rozsudku. Zároveň rozhodol o zastavení konania v časti uplatnených úrokov z omeškania, o zamietnutí žaloby v ďalšej časti úrokov z omeškania a o trovách konania. Takto rozhodol poukazujúc na výsledky

vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že nájomná zmluva o nájme nebytových priestorov nebola uzavretá platne, pretože v nej nebola dohodnutá splatnosť nájomného ani spôsob jeho platenia. V dôsledku toho posúdil uplatnený nárok ako nárok z bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo žalovanému užívaním nebytových priestorov na základe neplatnej nájomnej zmluvy.

Krajský súd v Trnave ako odvolací súd na odvolanie žalovaného rozsudkom z 31.marca 2009 sp.zn. 10 Co 325/2008 uvedený rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom vyhovujúcom výroku vo veci samej a vo výroku o trovách konania potvrdil a rozhodol aj o trovách odvolacieho konania. Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil správnosťou jeho skutkových a právnych záverov. K odvolacej námietke žalovaného, že súd prvého stupňa nezohľadnil ním vykonané zhodnotenie nebytových priestorov, uviedol, že z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovaný podal vo veci vzájomný návrh. Vyslovil názor, že prejav žalovaného na pojednávaní 27. 2. 2004 nemožno hodnotiť ako započítanie, pretože išlo len o tvrdenie, že investoval do rekonštrukcie nehnuteľností 1 000 000,-- Sk a preto žiadal o predĺženie nájmu o dva a pol roka za dohodnuté základné nájomné.

Na základe podnetu žalovaného podal proti uvedeným rozsudkom okresného i krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd oba rozsudky zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Za inú vadu konania označil skutočnosť, že sudy (okresný ani krajský), dôsledne nerešpektujú ustanovenia §§ 97 ods. 1 a 98 O.s.p., nezohľadnili tvrdenie žalovaného, že nebytové priestory zhodnotil investíciami, čím došlo na strane žalobkyne k bezdôvodnému obohateniu, a nevykonali dôkazy na túto okolnosť.

Žalovaný vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje s argumentáciou a s návrhom generálneho prokurátora.

Žalobkyňa sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom

Slovenskej republiky a že je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozhodnutia oboch súdov ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Odporca môže za konania uplatniť svoje práva proti navrhovateľovi i vzájomným návrhom (§ 97 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 98 O.s.p. vzájomným návrhom je i prejav odporcu, ktorým proti navrhovateľovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len pokiaľ navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil navrhovateľ. Inak súd posudzuje taký prejav len ako obranu proti návrhu.

Podľa § 41 ods. 2 O.s.p. každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Vzájomným návrhom, resp. vzájomnou žalobou v zmysle citovaného ustanovenia § 97 ods. 1 O.s.p. je taká žaloba, ktorou za konania žalovaný uplatňuje svoje práva voči žalobcovi so zámerom, aby bola prejednaná a aby o nej bolo rozhodnuté v rovnakom konaní ako o žalobe podanej žalobcom. Za vzájomný návrh sa v zmysle citovaného ustanovenia § 98 O.s.p. považuje aj uplatnenie tzv. kompenzačnej námietky žalovaným, ktorou za konania započítal voči žalobcom uplatnenej pohľadávke svoju pohľadávku, prevyšujúcu pohľadávku žalobcu, avšak len v tej časti, v ktorej navrhuje, aby mu bolo prisúdené viac, než požadoval žalobca. Do výšky zodpovedajúcej pohľadávke žalobcu sa započítací prejav žalovaného v takomto prípade považuje len za obranu proti návrhu. Rovnako sa za obranu žalovaného považuje aj jeho prejav, ktorým navrhuje započítať proti pohľadávke žalobcu svoju pohľadávku, neprevyšujúcu pohľadávku žalobcu. Takouto obranou žalovaného sa súd musí v konaní zaoberať.

Vzájomný návrh i obrana žalovaného spočívajúca v uplatnení kompenzačnej námietky v konaní sú procesnými úkonmi (aj keď samotná kompenzačná námietka je úkonom hmotnoprávnym). Procesným úkonom účastníka sa rozumie jeho prejav vôle adresovaný súdu, ktorý smeruje k uplatneniu procesných práv, k splneniu procesných povinností alebo k iným procesným následkom, ktoré s takýmto prejavom právne predpisy spájajú. Procesné úkony v občianskom súdnom konaní nemajú zásadne predpísanú žiadnu formu. Zo zásady bezformálnosti procesných úkonov vyplýva, že ich súd posudzuje podľa obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.). Pri posudzovaní procesných úkonov preto nie je významné, ako ich účastník označil alebo že vôbec neboli označené, a ani to, aký obsah im účastník prisudzuje. Súd vždy uváži obsah (zmysel) prejavu vôle účastníka a uzavrie, o aký úkon sa z tohto hľadiska jedná. Uvedeným spôsobom však súd postupuje len vtedy, ak je úkon účastníka dostatočne určitý a zrozumiteľný a má všetky potrebné náležitosti. Ak úkon neumožňuje jednoznačný záver o tom, čo ním účastník vyjadril, treba najprv účastníka vyzvať, aby úkon náležite formuloval, a až potom ho možno posudzovať podľa jeho obsahu. Povinnosť súdu vyzvať účastníka na náležitú formuláciu úkonu vyplýva zo zmyslu a účelu občianskeho súdneho konania, ktorým je podľa § 1 O.s.p. predovšetkým zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov.

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že žalovaný na pojednávaniach pred súdom prvého stupňa dňa 27.2.2004 a potom aj 13.3.2008 uviedol, že v objekte, v ktorom sa nachádzali nebytové priestory, preinvestoval z dôvodu vykonaných rekonštrukčných prác sumu 1 000 000,-- Sk, že právna predchodkyňa žalobkyne a mesto T. ako vlastníka objektu o týchto investíciách vedeli, že žiadal o započítanie týchto nákladov do zvýšeného nájomného a že nedostal správu, či jeho požiadavka bude akceptovaná. V písomnom podaní z 11.10.2004 (založenom v spise na č. l. 74 a 75) žalovaný uviedol, že listom zo 14.5.2001 požiadal prenajímateľa, aby jeho dodatočné náklady na rekonštrukčné práce boli kompenzované (započítané) do atraktivity, ktorá zvyšovala vypočítané nájomné o 350 %. V tomto podaní tiež oznámil prvostupňovému súdu, že zápočet finančných prostriedkov na rekonštrukčné práce si bude nárokovať a že žiada o komplexné posúdenie celého prípadu. Zástupkyňa žalobkyne na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 13.3.2008 v reakcii na prejav žalovaného uviedla, že mesto T. malo záujem na mimosúdnej dohode, aby sa náklady vnesené žalovaným do nebytových priestorov kompenzovali.

Podľa názoru dovolacieho súdu, i keď prejav žalovaného o vynaložených investíciách neumožňoval bez ďalšieho jednoznačný záver, či má byť považovaný za procesný úkon o uplatnení kompenzačnej námietky, spravodlivá ochrana jeho práv, s prihliadnutím na všetky vyššie uvedené konkrétne okolnosti vyžadovala, aby bol súdom prvého stupňa vyzvaný na odstránenie pochybností v tomto smere. Aj v prípade, ak by o takýto procesný úkon nešlo, bol prvostupňový súd povinný vyzvať žalovaného, vzhľadom na ním tvrdené skutočnosti, na predloženie alebo označenie dôkazov preukazujúcich, že k započítanej námietke došlo už skôr v súvislosti s jeho písomnými podaniami adresovanými právnej predchodkyňi žalobkyne, resp. bol povinný sa už predloženými dôkazmi v súvislosti s touto okolnosťou zaoberať, t.j. riadne ich vykonať a vyhodnotiť. Tým, že prvostupňový súd takto nepostupoval, a uvedené pochybenie neodstránil ani odvolací súd, bolo konanie pred oboma súdmi postihnuté tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd preto z tohto dôvodu rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému sa vec vracia, aj o trovách pôvodného ako i dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2010

JUDr. Rudolf Č i r č, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová